

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА
МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

Збірник наукових праць

**Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету**

Рівне – 2012

ББК 81.20
А - 43
УДК: 81'243

Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Архангельська Алла Мстиславівна

доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович

професор, член-кореспондент Міжнародної слов'янської академії наук, ректор Рівненського державного гуманітарного університету.

Вокальчук Галина Миколаївна

доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Гороть Євгенія Іванівна

доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Мороз Людмила Володимирівна

кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Тищенко Олег Володимирович

доктор філологічних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славистичного університету).

Шульжук Каленик

доктор філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Оляндер Луїза Костянтинівна доктор філологічних наук, професор (Волинський національний університет ім. Лесі Українки).

Безкоровайна Ольга Володимирівна

доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Стеріополо Олена Іванівна

доктор філологічних наук, професор (Київський національний лінгвістичний університет).

Зимомря Микола Іванович

доктор філологічних наук, професор (Дрогобицький педагогічний університет) ім. Івана Франка.

Павлова Ольга Іванівна

кандидат філологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Терещенко Тетяна Вікторівна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Ніколайчук Галина Іванівна

кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Сербіна Тетяна Георгіївна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Дзюбишина Наталія Богданівна

кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Вовчук Наталія Іванівна

кандидат філологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 9 від 27.04.2012 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

2008. – 12(3). – С. 329-363.

7. Schmitt, N., & Zimmerman, C. B. Derivative word forms: What do learners know? // TESOL Quarterly. – 2002. – 36(2). – С. 145–171.
8. The Common European Framework of Reference for Languages [Электронный ресурс] // [Сайт Совета Европы]. URL: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/Source/Framework_EN.pdf

Резюме. Проанализированы некоторые вопросы формирования лексической компетенции при подготовке будущего учителя иностранного языка. Описаны причины низкого уровня владения лексикой студентами, а также способы его эффективного развития.

Ключевые слова: лексическая компетенция, коммуникативная компетенция, будущий учитель иностранного языка.

The summary. The problem of forming lexical competence of future teacher has been analysed. The reasons of low level of lexical competence among university students and recommendations to develop have been highlighted.

Key words: lexical competence, communicative competence, future teacher of foreign language.

Одержано редакцією 27.02.2012.

УДК: 811. 111' 271

А.С. ДУБРОВА

КОМУНІКАТИВНИЙ ПІДХІД ЯК ОПТИМАЛЬНИЙ ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Резюме. Розглядається питання комунікативно підходу як оптимального засобу навчання іноземної мови і його практичного застосування, де основна увага приділяється комунікативній комплектації студента.

Ключові слова: комунікативний підхід, принципи комунікативного підходу, професійна підготовка

Комунікативний метод з'явився в Британії, в 60-х роках ХХ століття, коли англійська мова почала ставати мовою міжнародного спілкування. У той час старі, традиційні методики перестали задовольняти іноземців, що вивчають англійську мову. Із виникненням процесів світової інтеграції комунікативний підхід до навчання почали застосовувати у процесі вивчення суспільних, природничих, соціально-економічних дисциплін. Метою стало формування і розвиток комунікативної особистості, здатної до взаємодії.

Розробкою комунікативного напряму вивчення іноземної мови займалися багато наукових колективів і науковців. Значний внесок в розробку комунікативного підходу зробили такі науковці і методисти: Б. В. Беляєв, І. Л. Бім, Г. О. Китайгородська, А. П. Старков, Н. К. Скляренко, Д. Хаймс та багато інших. У принципі, комунікативне є цілісною системною методикою. Скоріше всього він являє собою сукупність прийомів, які допоможуть навчити ефективному спілкуванню в мовному середовищі. Одним з основних його прийомів є імітація ситуацій з реального життя, покликаних стимулювати учнів до активного говоріння. При цьому дуже важливо, щоб теми були животрепетними, пов'язаними із повсякденним життям, проблемами, що займають учнів. На противагу класичним методам, які базуються на повторенні і запам'ятовуванні, згідно з комунікативною методикою, хід заняття залежить від самих учнів – їх відповідей. Це відбувається тому, що спілкування провадиться осмислено. Більшу частину заняття займає розмовна мова. Читання і письмо теж наявні на уроці. Роль викладача полягає в основному, не говорити, а слухати і спрямовувати хід заняття. Головне питання, що постає при комунікативному підході, чи потрібно виправляти помилки в розмовній мові студентів. Одні вважають, що потрібно звертати увагу лише на елементарні помилки, а інші вважають за краще не втручатися взагалі, треті ж наполягають на тому, що вчити потрібно правильній мові.

До чого зобов'язує використання комунікативного методу у навчанні іноземної мови? У чому полягає новизна комунікативного підходу? Відповісти на ці запитання можна, розглянувши принципи комунікативності. Поняття «комунікативність» розглядали багато дослідників (В. Г. Костомаров, О. Б. Тарнопольський, Н. К. Скляренко та інші). О. Б. Тарнопольський в своїх дослідженнях розглядає комунікативність як загальноновизнаний принцип навчання іноземної мови. Він торкається всіх аспектів системи викладання і навчання: формулювання цілей, відбору змісту, методу, безпосередньої практики організації навчального процесу [4, 10].

Майже всі вчені одностайні в думці, що принципами комунікативності є: 1) ситуативність, 2) мовленнєво-мислиннєва діяльність, 3) новизна, 4) функціональність, 5) індивідуалізація, 6) діалог культур (Ю. І. Пасов, В. М. Плахотник, В. Г. Редько, Н. К. Скляренко).

Дотримання цих принципів у навчальному процесі надають можливість побудувати такий процес навчання, коли з'явиться можливість розвинути всі види мовленнєвої діяльності як засобу спілкування. Щоб краще зрозуміти сутність досліджуваних принципів, вважаємо за доцільне їх проаналізувати.

Провідним є принцип ситуативності. Він вказує на необхідність організації навчання у природних для спілкування умовах [4, 25].

Цей принцип реалізується у створенні і використанні ситуацій реального спілкування. Ситуація є «універсальною формою функціонування процесу навчання та є способом мовленнєвої діяльності, головною умовою формування навичок і розвитку мовленнєвих умінь» [3, с. 74] (Мастерство и личность).

Наступний принцип – принцип новизни. Він стосується змісту та форми мовленнєвого висловлювання, прийомів та завдань навчання, змісту навчання [4, 40]. У процесі формування мовленнєвих умінь принцип новизни набуває певної значущості, а саме:

1) з'являється інтерес до навчальної, пізнавальної діяльності. Він зумовлюється новизною змісту матеріалу, видів та прийомів роботи на заняттях з іноземної мови;

2) мовний та мовленнєвий матеріал засвоюється мимовільно, в процесі виконання мовленнєвих завдань. Продуктом принципу новизни у практиці навчання мови є інтерес до навчання, бо знання, засвоєні без інтересу, не забарвлені власним позитивним відношенням, не стають активним надбаченням людини [1, 15].

Принцип мовленнєвої і розумової діяльності та самостійності полягає в тому, що завдання на всіх етапах навчання мають бути мовленнєвого, творчого характеру, які спонукають до розумової активності та передбачають розвиток механізмів мислення. Значущість цього принципу зумовлюється необхідністю розвитку вмінь висловлювати власні думки під час розв'язання проблемних ситуацій, відстоювання власної точки зору [3, 20].

Сучасний науковець Сафонова В. В. [5, 6], ввела в науку ще один принцип – діалогу.

Він вважається одним із провідних у процесі організації комунікативного підходу до навчання іноземної мови. Діалог культур розуміється як: 1) навчальне середовище, в якому постійно відбувається зв'язок з чужою мовою і культурою, ознайомлення з ними, засвоєння і часткове присвоєння;

2) моделювання міжкультурного діалогу;

3) організація міжкультурного спілкування з носіями чужої культури і мови, розвиток толерантності, спроможності подивитися на світ очима іншого [2, 13].

Використання наведених принципів комунікативності на заняттях іноземної мови сприятиме формуванню і розвитку практичних навичок і вмінь спілкування іноземною мовою.

З короткого огляду теоретичних аспектів проблеми стає зрозуміло, наскільки комплексним є використання комунікативних завдань у процесі вивчення іноземної мови у ВНЗ. Оскільки основною функцією мови є комунікативна, комунікативний підхід до вивчення іноземної мови можна без перебільшення назвати основним, найважливішим. Навчання повинно спрямовувати не на вивчення граматики чи лексики іноземної мови, а на вивчення комунікативної компетенції, тобто уміти правильно використовувати мову у відповідних реальних комунікативних ситуаціях. У процесі навчання необхідно використовувати певні тренувальні вправи найвищого рівня, щоб розвинути комунікативні навички у студентів. Комунікативний напрям розвивається із розвитком комунікативної лінгвістики соціальної психології та соціології на основі одержання досвіду у навчальному процесі.

Слід пам'ятати, що іноземна мова – це не тільки один із способів спілкування, а й інструмент, за допомогою якого особа входить у світ іншої культури, ознайомлюється із загальнолюдськими цінностями, досягає рівня загальнолюдської свідомості.

Отже, однією із основних настанов у процесі навчання іноземної мови є інтерес до життя за кордоном, до культури країни, мова якої вивчається, її народу, а також усвідомлення себе як особистості, яка належить до певної мовної і культурної спільноти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондаренко С. М. Урок-творчество учителя. - М., 1974.
2. Борисенко Н. Ф. Діалог культур: необхідність можливості і межі // Тези доповідей Міжнародної науково-методичної конференції «Інноваційні підходи до навчання іноземних мов та культур у новому тисячолітті» – Дніпропетровськ: Дніпропетровський університет Економіки та права, - 2002.-С. 12-15.
3. Мастерство и личность учителя.
4. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов – [2е изд.] – М. : Просвещения, 1991. -223 с.
5. Сафонова В. В. Культуроведение в системе современного языкового образования // ИЯШ. – 2001. - №3.- С. 20-21.
6. Тарнопольський О. Б. Проблемы коммуникативного методы обучения иноязычной речевой деятельности. – М.: Ин. яз в шк., 1981-№6 – С. 12-14.

Резюме. *Рассматривается проблема коммуникативного подхода как оптимального метода обучения иностранному языку, и его практическому применению. Особое внимание уделяется коммуникативной комплектации студента.*

Ключевые слова: *коммуникативный подход, принципы коммуникативного подхода, профессиональная подготовка.*

The summary. *The problem of the communicative approach is considered in the article. As an optimum language teaching means and its application in practice, where the main attention is paid to the communicative competence of a student.*

Key words: *communicative approach, principles of communicative approach, professional training.*

Одержано редакцією 01.02.2012.

ЗМІСТ

<i>Михальчук Н.О., Івашкевич Е.Е.</i> Специфіка трансформації образу кентавра в однойменному романі Джона Апдайка	3
<i>Романюк С.К., Ковальчук Т.Г.</i> Невербальні компоненти в рекламному дискурсі	9
<i>Вакулінська Л.М.</i> Структурно-семантична характеристика антонімічних пар у біблійних німецькомовних текстах	12
<i>Мороз Л.В., Мороз Л.М.</i> Фенотип суб'єкта і об'єкта історії як чинник жанротворення	14
<i>Мороз Л.В., Данілова Н.Р., Трофімчук В.М.</i> Характерні особливості функціонування джестової традиції XVI століття	17
<i>Денисюк Л.В., Ковалюк В.В.</i> Про структурно-семантичні особливості неологізмів англо-американського походження в сучасній українській мові	19
<i>Мороз Л.В., Мельничук Л.В.</i> „Гамлет” В.Шекспіра як філософська трагедія	22
<i>Король О.Ю., Мороз Л.В.</i> Англійський офіційно-діловий стиль мовлення: лінгвостилістична специфіка	26
<i>Косолапов В.И.</i> О статусе блендинга (телескопии) в современном английском языке (обзор литературы)	30
<i>Калініченко М.М.</i> Білий Кит у чорних шатах мультикультуралізму	35
<i>Попович Р.Г.</i> Структура номінативно-варіантної термінопарадигми (на матеріалі іспанської термінології водного господарства)	38
<i>Мороз Л.В., Кушнір Н.В.</i> Характерні особливості жанрової сутності класичної новелістичної моделі (на матеріалі творчості Б.Річа)	42
<i>Вовчук Н.І., Мороз Л.М.</i> Казка як жанр літературної прози	46
<i>Касаткіна О.В.</i> Мовностилістичні особливості використання сленгу в газетно-публіцистичному дискурсі	47
<i>Козицька О.А., Давнюк С.В.</i> Семантична структура складних багатокомпонентних речень	50
<i>Черуха Н.В., Черуха В.В.</i> Деякі дидактико-методичні аспекти навчання читання іншомовних текстів за спеціальністю	54
<i>Курята Ю.В.</i> Творчі завдання в контексті навчання англійської мови у вищому навчальному закладі	57
<i>Корженевська О.В.</i> Використання лінгвокраїнознавчого аспекту в процесі викладання іноземних мов у старшій школі	59
<i>Олесюк Л.В., Бойко Н.Г.</i> Культурологічно орієнтовані методики вивчення іноземних мов	64
<i>Черуха В.В., Черуха Н.В.</i> Негативний вплив міжмовного переносу на процес вивчення другої іноземної мови	68
<i>Кочубей О.С.</i> Особливості формування іншомовної компетенції студентів-філологів	70
<i>Ветрова І.М.</i> Проблема формування лексичної компетенції при підготовці майбутнього вчителя іноземної мови	74
<i>Дуброва А.С.</i> Комунікативний підхід як оптимальний засіб вивчення іноземної мови	77
<i>Верьовкіна О.Є., Гонтар В.Є.</i> English borrowings into modern Ukrainian	78
<i>Бігунова С.А., Зубілевич М.І.</i> Антономастичні власні імена як експресивні засоби мови	82
<i>Мезін В.Г.</i> Role of modern English drama in teaching contemporary English	84
<i>Михальчук Н.О.</i> The narrative structure and the specific functions of language means and syntactical stylistic devices in the novel “Bleak House”	88
<i>Верьовкіна О.Є.</i> The translation peculiarities of English paremiological units into Ukrainian	96
<i>Фрідріх А.В.</i> Словотвірні та структурні характеристики англійської юридичної термінології	99
<i>Павловська Л.О.</i> Прагмасемантичні особливості вербальних формул побажань	107
<i>Відомості про авторів</i>	111

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Відповідальний редактор збірника Архангельська А.М.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Петрівський Я.Б.
Технічний редактор Горішна І.Г.
Комп'ютерна верстка Кречмаровський В.Л.

Підписано до друку 27.04.2012 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк. 14,9. Обл. вид. арк. 29,1. Замовлення № 129/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

**А – 43 Актуальні проблеми філології та методики викладання гуманітарних
дисциплін: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського
державного гуманітарного університету. – Рівне: РДГУ, 2012. – 112 с.**

ISBN 966 — 7281 — 10 — 01.

Збірник наукових праць містить статті з теоретично-методологічних, культурологічних, літературознавчих, мовознавчих проблем спілкування.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 81'243

ББК 81.20